

RAASIKU VALLAVOLIKOGU

EELNÕU

OTSUS

Aruküla

8. september 2026. a

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOVEP) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamise algatamine Raasiku valla territooriumile tuulepargi rajamiseks

Vindr Baltic OÜ esindaja Marko Viiding esitas 10.11.2022. a taotluse algatada Raasiku vallas eriplaneering tuulepargi rajamiseks. Vastavalt planeerimisseaduse (PlanS) § 96 lõikele 3¹ anti valla veebilehel ja ajalehes "Sõnumitooja" teada võimalusest esitada täiendavaid samasisulisi taotlusi 21.11. – 25.12.2022. a. Tähtaegselt esitas samasisulise taotluse Eurowind Energy OÜ esindaja Magnus Velling.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (edaspidi KOVEP) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) koostamiseks ega elluviimiseks ei olnud Raasiku valla eelarves vahendeid ette nähtud. Seetõttu sõlmiti kahe taotlejaga 7.02.2023. a haldusleping nr 7-1/29-6 KOVEP ja KSH-ga seotud kulude täielikuks katmiseks. Evecon WIND OÜ esindaja Aivar Mäemets esitas 9.02.2023. a samuti taotluse KOVEP menetlusega liitumiseks. Kuna taotluse saabumise ajaks oli volikogu eelnõu juba esitatud, siis lepidi kokku, et juhul kui KOVEP algatatakse, siis sõlmitakse halduslepingu muudatus, millega KOVEP ja KSH menetlusega seotud kulude kandmisel osaleb ka Evecon WIND OÜ.

KOVEP ja KSH koostamise algatamise otsuse eelnõu esitati Raasiku Vallavolikogule otsustamiseks 13.02.2023. a istungiks. Volikogu oli KOVEP algatamise vastu, sest tuulepargi rajamine on vastuolus Raasiku valla strateegiliste eesmärkidega. KOVEP algatamise otsuse eelnõu oli vormistatud protokollilise otsusena, sest menetluse algatamine oleks olnud menetlustoiming.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 43 lõikele 2, kui taotletud haldusakt otsustatakse jätta andmata, antakse selle kohta haldusakt. Volikogu andis Raasiku Vallavalitsusele ülesande koostada KOVEP algatamisest keelduv haldusakti eelnõu ja esitada see keelduva otsuse vormistamiseks.

Algatamise otsuse arutamisel puudutas keskne vaidlus küsimust, kas tuulepargi rajamine võiks olla kooskõlas Raasiku valla pikaajaliste arengueesmärkide ja avaliku huviga. Arendajad rõhutasid taastuvenergia, energiapuuduse ja kohaliku majandusliku kasu argumente. Vallavolikogu leidis seevastu, et tuulepark kahjustaks valla soovitud elukeskkonda, loodusväärtusi ja ruumilise arengu põhimõtteid ning et avalik huvi kaalub üles arendajate ärihuvi. Seetõttu otsustati KOVEP ja KSH algatamisest keelduda.

Raasiku Vallavolikogu võttis 15.08.2023. a vastu otsuse nr 24 mitte algatada KOVEP ja KSH koostamist Raasiku valla territooriumile tuulepargi rajamiseks.

Otsus vaidlustati kohtus ja läbis kõik kohtuastmed.

Tallinna Halduskohus leidis oma 6.12.2024. a otsuses haldusasjas nr 3-23-2034 järgmist, et Vindri Baltic OÜ kaebuse tuleb jätta rahuldamata, sest: valikkuse kaasamata jätmise ei olnud õigusvastane. Kohus leidis, et Planeerimisseadus ei kohusta omavalitsust kaasama avalikkust enne KOVEP-i algatamise otsust. Avalikkuse kohustuslik kaasamine toimub alles pärast planeeringu algatamist, eelvaliku etapis. Lisaks korraldas vald vabatahtlikult 16.05.2023. a infotunni, kus huvilised said oma seisukohti esitada. Seega kaasamiskohustust ei rikutud.

Halduskohus leidis, et kavandatav tuulepark oli vastuolus üldplaneeringuga. Kohtu hinnangul nähtub Raasiku valla üldplaneeringust, et:

- vald ei näe ette suuri tuuleparke;
- üldplaneering eelistab väiketuulikuid kohaliku tarbimise jaoks;
- suurte tuulikute rajamine võiks kõne alla tulla vaid erandlikul juhul olulise avaliku huvi olemasolul.

Halduskohus ei nõustunud kaebaja väitega, et üldplaneering kohustab KOVEP-i algatama. Vastupidi, üldplaneeringus toodud sõna „vajadusel“ ei tähenda, et iga arendaja taotluse korral tuleks planeering algatada.

Rohevõrgustiku ja metsade kaitse oli kaalukas põhjus. Halduskohus rõhutas, et kavandatav ala asub rohevõrgustiku tugialal. Tuulikute rajamine eeldaks metsa raadamist ning infrastruktuuri (teed, kaablid jms) rajamist. See oleks vastuolus üldplaneeringu eesmärgiga:

- säilitada metsaga kaetud alad;
- vältida rohevõrgustiku killustamist;
- hoiduda suurte taristuobjektide rajamisest rohevõrgustiku aladele.

Halduskohtu hinnangul ei oma määravat tähtsust, kas raadamist oleks vaja 1 või 2 hektari ulatuses tuuliku kohta. Juba raadamise vajadus ise on vastuolus metsa säilitamise eesmärgiga.

Väärtuslike põllumaade kaitse. Halduskohus nõustus vallaga, et tuulepargi rajamine kahjustaks ka väärtuslikke põllumaid:

- osa maast läheks teede ja teenindava taristu alla;
- põllumassiivid killustuksid;
- täielikku mõju vältida ei ole võimalik.

See oleks vastuolus üldplaneeringu põhimõttega säilitada põllumaa kasutusväärtus ja vältida põllumassiivide tükeldamist.

Ülekaalukas avalik huvi oli olemas. Halduskohus leidis, et PlanS § 96 lõike 2 punkti 3 alusel eksisteeris ülekaalukas avalik huvi:

- looduskeskkonna säilitamine;
- rohevõrgustiku toimimise tagamine;
- väärtuslike põllumajandusmaade kaitse;
- valla strateegilise eesmärgi hoidmine kui meeldiv ja kodune elukeskkond.

Riiklik taastuvenergia huvi ei olnud otsustav. Halduskohus märkis, et:

- riiklikud energia- ja kliimaeesmärgid ei kohusta iga valda tuuleparke rajama;
- Raasiku vald on juba panustanud taastuvenergiasse päikeseparkide kaudu;
- riiklikud arengudokumendid ei käsitle Raasiku valda perspektiivse tuuleenergia piirkonnana.

Seetõttu ei saanud riiklik taastuvenergiahuvi automaatselt üles kaaluda kohalikke loodus- ja ruumilise planeerimise huve.

Viimane kohtuaste - Riigikohus ei võtnud menetlusse Raasiku Vallavalitsuse kassatsioonkaebust Tallinna Ringkonnakohtu 6.03.2026. a otsuse peale ja andis 29.04.2026. a välja menetlusse mittevõtmise määrus nr. 3-23-2034/44, millega jõustus ringkonnakohtu otsus.

Tallinna Ringkonnakohtu 6.03.2026. a otsusega haldusasjas nr 3-23-2034 "Vindr Baltic OÜ kaebus Raasiku Vallavolikogu otsuse peale jätta algatamata tuulepargi rajamise eriplaneering" rahuldati Vindr Baltic OÜ apellatsioonkaebus.

Tühistati Tallinna Halduskohtu 06.12.2024. a otsus ning tehti asjas uus otsus, millega rahuldati Vindr Baltic OÜ kaebus ja tühistati Raasiku Vallavolikogu 15.08.2023. a (allkirjastatud 18.08.2023. a) otsus nr 24.

Ringkonnakohtu põhjenduste lühikokkuvõte. Ringkonnakohus leidis, et valla otsus jätta KOVEP algatamata oli õigusvastane, kuna otsuses esinesid olulised kaalutlusvead ja ebapiisav huvide kaalumine. Seetõttu otsustas ringkonnakohus volikogu otsuse tühistada ning kohustada valda tegema uue otsuse, kuid ei pannud vallale kohustust KOVEP kindlasti algatada.

KOVEP-i algatamata jätmise õiguslik raamistik. PlanS § 96 lõige 2 sisaldab näitlikku, mitte ammendavat loetelu alustest, millal võib algatamisest keelduda. Kohalikul omavalitsusel on lai kaalutlusõigus, kuid seda peab kasutama seaduse ja kaalutlusreeglite järgi. Otsus peab põhinema tegelikel, kontrollitavatel ja tasakaalustatud kaalutlustel, mitte deklaratiivsetel seisukohtadel.

Üldplaneeringuga vastuolu. Valla hinnang oli ekslik. Valla üldplaneering ei keela selgelt tuulepargi rajamist, vaid jätab selle otsustamise tulevikku. Tuuleparki kavandav KOVEP võib põhjendatud juhul muuta üldplaneeringut, mistõttu ei saa väita, et KOVEP oleks ÜP-ga automaatselt vastuolus. Üldplaneeringu sätted rohevõrgustiku, põllumajandusmaa ja elukeskkonna kohta:

- ei välista tuulepargi rajamist, vaid nõuavad mõjude hindamist ja leevendusmeetmeid.
- rohevõrgustiku ja metsa raadamine on teatud tingimustel võimalik, kui toimivus ja sidusus säilivad.
- väärtuslikule põllumaale ehitamine ei ole soovitatav, kuid võib olla põhjendatud.

Huvide kaalumise oli puudulik. Valla otsus tugines peamiselt üldsõnalistele seisukohtadele nagu „looduslik elukeskkond“ ja „valla strateegilised eesmärgid“, kuid:

need olid liiga abstraktsed, polnud tasakaalustatud teiste oluliste huvidega, ei tuginenud tegelikele uuringutele ega analüüsile, mida tehakse KOVEP-i menetluses. Vallavolikogu eksis eelduses, et kui nende strateegilised eesmärgid on tuulepargi vastu, siis pole KOVEP-i algatamisel mõtet. Selline lähenemine rikub kaalutlusreegleid.

Avaliku huvi – eriti taastuvenergia ja energiajulgeoleku – alahindamine. Ringkonnakohus rõhutas, et taastuvenergia arendamine on:

- oluline avalik huvi (riigi, Euroopa Liidu ja põhiseaduse tasandil),

- seotud energiajulgeoleku ja säästva arengu eesmärkidega,
- riigile seatud kohustus (nt EnKS § 321 lg 1).

Valla otsus:

- alahindas neid huve,
- toetus ebaolulistele või tõendamata argumentidele (nt arendaja äririskid, tuumajaama võimalik rajamine),
- ei näidanud, et oleks toimunud tegelik ja sisuline huvide kaalumine.

Järeldus. Volikogu otsus oli õigusvastane, sest selles:

- hinnati ÜP tõlgendust ekslikult,
- jäeti erinevad avalikud ja erahuvid õiglaselt kaalumata,
- tehti otsus ilma KOVEP-ile omase mõjude hindamise võimaliku teabeta.

Seetõttu otsustas ringkonnakohus volikogu otsuse tühistada ning kohustada valda tegema uue otsuse, kuid ei pannud vallale kohustust KOVEP kindlasti algetada.

Ringkonnakohus leidis, et valla otsus jätta KOVEP algetamata oli õigusvastane, kuna otsuses esinesid olulised kaalutusvead ja ebapiisav huvide kaalumine. Seetõttu otsustas ringkonnakohus volikogu otsuse tühistada ning kohustada valda tegema uue otsuse, kuid ei pannud vallale kohustust KOVEP kindlasti algetada.

Raasiku vallal puuduvad rahalised vahendid uuringute tegemiseks, et viia läbi tegelikel, kontrollitavatel ja tasakaalustatud kaalutlustel põhinev mittealgetamise otsus. Seetõttu tuleb menetleda edasi Vindr Baltic OÜ 10.11.2022. a esitatud taotlust, mille eesmärgiks on leida taotluses toodud planeeringualal tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobiv asukoht – võttes arvesse sotsiaalseid aspekte (sh kohalikud huvid), keskkonnamõju, majanduslikke ning tehnilisi võimalusi.

Raasiku Vallavalitsus kogus kokku info, kes on KOVEP osalised, kes selgitati välja planeerimisseaduse § 96 lõike 3¹ kohaselt 2022. aastal Vindr Baltic OÜ taotluse järgses menetluses.

Eurowind Energy OÜ, kellega on sõlmitud haldusleping, andis 9.06.2026. a teada, et Eurowind Energy OÜ-l ei ole tänase seisuga Raasiku vallas ühtegi kehtivat maaõiguslepingut ja puudub huvi Raasiku vallas tuuleparki arendada ja seetõttu soovib kehtivast halduslepingust välja astuda.

Evecon Wind OÜ, kes soovis algetamise korral saada halduslepingus osaliseks, andis 25.07.2026. a teada, et loobuvad KOVEP menetluses osalemast.

Vindr Baltic OÜ allkirjastas uuendatud halduslepingu 31.08.2026. a võttes sellega kohustused KOVEP ja KSH rahastamiseks.

Alates 1.01.2027. a jõustuvad planeerimisseaduse muudatused, mille tulemusena KOVEP menetlus kui selline kaob ära. Samas enne 1.01.2026. a algetatud KOVEP menetletakse lõpuni sellel hetkel kehtiva PlanSi alusel.

Eriplaneering on kohaliku tasandi planeering, kus on olulisel kohal kohalik huvi. Vastavalt planeerimisseaduse § 95 lõikele 1 tuleb kohaliku omavalitsuse eriplaneering koostada olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui nimetatud ehitise asukoht ei ole määratud

üldplaneeringuga. Vabariigi Valitsuse 01.10.2015. a määruse nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekirj“ kohaselt on olulise ruumilise mõjuga ehitiseks (ORME) tuulepark. Vabariigi Valitsuse 26.06.2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri“ tähenduses moodustavad tuulepargi vähemalt kaks alates 30 meetri kõrgust elektrituulikut, mis on elektrivõrguga ühendatud.

Harju maakonnaplaneering ei käsitle Raasiku valda potentsiaalse tuulikute rajamise piirkonnana ja ütleb, et maismaatuulikuparkide kavandamine on suhteliselt tihedalt asustatud Harjumaal, kus on ka arvukalt looduslikke piiranguid, keerukas.

Raasiku valla üldplaneering ei näe ette tuuleparkide rajamiseks määratud alasid, kuid ei välista tuuleenergeetika arendamist õigusaktides sätestatud korras.

Üldplaneeringu kohaselt tuleb tuulikute ja tuuleparkide kavandamisel arvestada asustuse paiknemise, väärtuslike maastike, vaatekoridoride, rohevõrgustiku toimimise, riigikaitseliste piirangute, tehnilise taristu ning võimalike müra- ja varjutusmõjudega. Seepärast ei ole eriplaneeringu eesmärk üksnes tuuleenergia arendamiseks sobivate alade leidmine, vaid selliste lahenduste kujundamine, mis võimaldavad taastuvenergia tootmist viisil, mis säilitab piirkonna olulised loodusväärtused, elukeskkonna kvaliteedi ning kogukondade arenguvõimalused. KOVEPi ja selle KSH käigus analüüsitakse alternatiivseid lahendusi ning vajaduse korral nähakse ette tingimused ja piirangud ebasoodsa mõju vältimiseks, minimeerimiseks või kompenseerimiseks.

Raasiku Vallavolikogu planeerimise-, taristu- ja keskkonnakomisjon arutas 4.08.2026. a oma koosolekul vallavalitsuse koostatud halduslepingu projekti. Arutelu tulemusena otsustati, et KOVEP algatatakse terve Raasiku Valla haldusterritooriumil.

KOVEP koostatakse eesmärgiga selgitada selle esimeses etapis ehk asukoha eelvaliku käigus välja tuulepargi rajamiseks sobivaimad asukohad ning valida alternatiivseid võimalusi kaaludes parimad asukohad tuulepargi rajamiseks. Teises etapis koostatakse väljavalitud asukohtadele KOVEP detailne lahendus, milles määratakse muu hulgas tuulikute arv, täpsed asukohad ja kõrgused ning rajamiseks vajalik taristu, sealhulgas juurdepääsuteed, elektriülekanaliinid, liitumiskohad ning muud olulised rajatised ja tehnilised lahendused.

PlanS § 96 lõike 2 kohaselt ei algatata KOVEP koostamist eelkõige juhul, kui algatamine on ilmselges vastuolus üldplaneeringuga ja on ilmne, et algatatava planeeringu elluviimine ei ole tulevikus võimalik. PlanS § 95 lõike 5 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2 kohaselt on KOVEP koostamisel KSH läbiviimine kohustuslik.

Juhindudes eeltoodust ning võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1, planeerimisseaduse § 95 lõiked 1 ja 2, § 96 lõiked 1, 4 ja 5, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 28 lõike 3 ning lähtudes Vindr Baltic OÜ 10.11.2022. a esitatud taotlusest ja Raasiku Vallavolikogu planeerimis-, taristu- ja keskkonnakomisjoni seisukohast:

Raasiku Vallavolikogu otsustab:

1. Algatada kogu Raasiku valla haldusterritooriumit hõlmav elektrienergia tootmiseks rajatavatele tuulikutele sobivate arendusalade leidmiseks, tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneering ning planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine.
2. Raasiku Vallavalitsusel on sõlminud 31.08.2026 huvitatud isikuga halduslepingu nr 7-1/29-36 punktis 1 nimetatud kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu:
 - 1) koostamise, mõjude hindamise, sealhulgas keskkonnamõju strateegilise hindamise, ning planeeringu koostamiseks vajalike uuringute tegemise kulude katmiseks;

- 2) mõjude kompenseerimiseks kohalikule omavalitsusele ja kohalikule kogukonnale saadava hüvitise või kasu kavandamise põhimõtete kokkuleppimiseks.
3. Raasiku Vallavalitsusel viia läbi riigihanke menetlused ja selle tulemusel sõlmida hanketingid tulevaste eelarveaastade kohustuste võtmiseks käesoleva otsuse punktis 1 nimetatud eriplaneeringu koostamiseks ja planeeringuga kavandatud tegevuste keskkonnamõjude strateegilise hindamise läbiviimiseks pärast otsuse punktis 2 nimetatud tingimuse täitmist ning planeeringust huvitatud isiku poolt kõikide planeeringut käsitlevate kirjelduste, sealhulgas tehniliste kirjelduste esitamist.
4. Raasiku Vallal ei ole kohustust välja ehitada planeeringukohaseid rajatise, sealhulgas avalikuks kasutamiseks ettenähtud teid ja sellega seonduvad rajatise, välisvalgustust ning tehnorajatise. Planeeringu kohaste rajatiste väljaehitamise kohustuse täitmiseks ei eraldata rahalisi vahendeid valla eelarvest, välja arvatud juhul, kui lepitakse eraldi kokku rajatiste finantseerimises või kulude katmises. Enne planeeringu vastuvõtmist tuleb Raasiku Vallavalitsusel sõlmida planeeringu koostamisest huvitatud isikutega haldusleping planeeringukohaste rajatiste väljaehitamiseks või väljaehitamise seotud kulude täielikuks või osaliseks kandmiseks ning tuulepargi rajamisest tingitud ebasoodsa mõju vältimiseks, minimeerimiseks või kompenseerimiseks.
5. Raasiku Vallavalitsusel teavitada kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest Ametlikes Teadaannetes, Raasiku valla kodulehel ja ajalehtedes "Sõnumitooja" ja "Harju Elu" ning informeerida isikuid ja asutusi nimetatud planeeringu algatamisest vastavalt planeerimisseaduse § 96 lõigetele 5, 6 ja 7.
6. Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda Raasiku valla veebilehel.
7. Otsus jõustub teatavaks tegemisest.
8. Käesoleva otsuse peale võib esitada Raasiku Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saama ja esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavaks tegemisest.